

Närpes Konst & Kultur

Att “bygga” en mötespunkt för konsten

Martin Wikström

Examensarbete för Martin Wikström (YH)-examen

Utbildningen för bildkonst, Yrkehögskolan Novia

Jakobstad, Finland 2023

EXAMENSARBETE

Författare: Martin Wikström, 2023

Utbildning och ort: Yrkeshögskolan Novia, Jakobstad

Inriktning: Bildkonst

Handledare: Marika Holm, Robert Back, Ingela Bodbacka-Rak

Titel: Närpes Konst & Kultur

Datum: 31.03.2023 Sidantal:21

Bilagor: -

Abstrakt

Mitt examensarbete har bestått av att "bygga" ett konst- och kulturcentrum i Närpes, både som koncept och som fysisk byggnad, samt en installation i Campus Allegro, Jakobstad. Syftet har varit att skapa ett fungerande center för konsten, som kunde leva vidare framöver.

Jag har lekt mycket med tid och rum i mitt arbete, allt för att skapa en unik upplevelse. Går det att ändra på tid och rum? Går det att förflytta åskådaren i tid och rum? Går det att påverka framtiden? Detta är frågor jag arbetat med under processen.

Många människomöten har skapats under arbetets gång, vilket också varit en målsättning, samt möten mellan människor och konsten. Min viktigaste uppgift har varit att agera kurator, och frukten av det är mitt konstverk.

Installationen består av ett rum där åskådaren får besöka Närpes Konst & Kulturs utrymmen. På väggen projiceras en film från den verkliga platsen och händelser därifrån. Det här har jag gjort för att på ett konkret sätt "känna på" en möjlig framtid och för att på ett erfarenhetsmässigt sätt planera framtiden i centret.

Språk: svenska

Nyckelord: mötespunkt, gemenskap, framtid.

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Martin Wikström, 2023

Koulutus ja paikkakunta: Ammattikorkeakoulu Novia, Pitarsaari

Suuntautumisvaihtoehto: Kuvataide

Ohjaaja(t): Marika Holm, Robert Back, Ingela Bodbacka-Rak

Nimike: Närpes Konst & Kultur

Päivämäärä 31.03.2023 Sivumäärä:21

Liitteet:-

Tiivistelmä

Minun lopputyöni koostui taide- ja kulttuurikeskuksen rakentamisesta Närpiöön; sekä käsitteellisenä että fyysisenä rakennelmana ja lisäksi installaatiosta Campus Allegrossa Pietarsaaressa. Päämääränäni on ollut luoda toimiva keskus taiteelle, jonka toiminta voisi jatkua tulevaisuudessa.

Olen leikitellyt työssäni ajan ja tilan suhteen luodakseni ainutkertaisen kokemuksen. Voiko tilaa ja aikaa muuttaa? Voidaanko katselijaa siirtää ajassa ja tilassa? Voiko tulevaisuuteen vaikuttaa? Näitä kysymyksiä olen tässä prosessissa käsitellyt.

Työn edetessä on luotu uusia ihmisten välisiä kohtaamisia, mikä olikin tavoitteena ja (myös) ihmisten kohtaamisia taiteen kanssa. Tärkein tehtäväni on ollut toimia kuraattorina, ja juuri se on minun taideteokseni.

Installaationi koostuu tilasta, jossa katsoja vieraillee Närpes Konst & Kultur tiloissa. Seinälle heijastetaan filmi todellisesta rakennuksesta ja tapahtumista siellä. Tämän olen toteuttanut, jotta voitaisiin konkreetilla tavalla "tunnustella" mahdollista tulevaisuutta ja että keskuksen tulevaisuutta voitaisiin suunnitella kokemusperäisellä tavalla.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: mötespunkt, gemenskap, framtid.

BACHELOR'S THESIS

Author: Martin Wikström, 2023

Degree Programme: Novia University of Applied Sciences, Jakobstad

Specialisation: Fine arts

Supervisor(s): Marika Holm, Robert Back, Ingela Bodbacka-Rak

Title: Närpes Konst & Kultur

Date 31.03.2023 Number of pages:21

Appendices:-

Abstract

My degree project has consisted of "building" an art and culture center in Närpes, both as a concept and as a physical building, as well as an installation in Campus Allegro, Jakobstad. The purpose has been to create a functioning center for the arts, which could live on in the future.

I have played a lot with time and space in my work, all to create a unique experience. Is it possible to change time and space? Is it possible to move the spectator in time and space? Is it possible to influence the future? These are issues I worked on during the process.

Many human encounters have been created during the work, which has also been a goal, as well as meetings between people and art. My most important task has been to act as a curator, and the fruit of that is my work of art.

The installation consists of a room where the spectator can visit Närpes Konst & Kultur's spaces. On the wall, a film from the real place and events are projected from there. I have done this in order to "feel" a possible future in a concrete way and to plan the future in the center in an experiential way.

Language: Swedish

Key words: mötespunkt, gemenskap, framtid.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Sjukdomen drabbar	1
2.1	“Dråpslaget”	1
2.2	Nya vindar	2
2.3	Växlande vindar	2
3	År 2022.....	3
3.1	Full medvind.....	3
3.2	Byggandet inleds	4
3.3	Huvudbyggnaden	6
3.4	Studierna fortsätter	6
3.5	Bidrag och ekonomi.....	7
3.6	Examensarbetet inleds.....	7
3.7	Den relationella estetiken	8
4	År 2023.....	9
4.1	Examensarbetet tar fart.....	9
4.2	Programplanering.....	10
4.3	Festutrymmet	11
4.4	Vandringspriset.....	12
4.5	Festens sista förberedelser.....	12
4.6	Festen.....	13
4.7	Festens efterdyningar.....	13
4.8	Examensutställning.....	14
4.9	Examenskaffe.....	14
4.10	Fortsatta renoveringar.....	15
4.11	Första auktionen	15
4.12	Nyårsafton 2023.....	16
5	År 2024.....	16
5.1	Nya möjligheter	16
6	År 2025.....	18
6.1	Freden.....	18
6.2	Rutin	18
6.3	Nyårsvaka 31.12.2025.....	18
7	Avslut	19
	Källförteckning	21

1 Inledning

I mitt arbete kommer jag att berätta om en lång resa och en förvandling, min resa. Ungefär 2021–2022 tar det fart med idén om mitt examensarbete och processen börjar på allvar. Min berättelse läggs upp i huvudsak på åren, 2022, 2023, 2024, och 2025. Även fast jag koncentrerar mig till dessa år så vill jag även skriva lite om orsaken till min resa, den började egentligen tidigare, genom sjukdom och en ny inriktning i livet. I januari 2019 ådrog jag mig en ryggskada i arbetet, mitt liv ställdes helt upp och ner genom detta. Innan olyckan hade jag ca. 25 år i arbetslivet inom hantverk och byggande, varav 15 år som egen företagare. Som min underrubrik lyder, så har min nya livsuppgift de senaste åren handlat om att skapa en mötespunkt för konsten, både praktiskt med ett verkligt utrymme, och som koncept. Under min färd har jag bytt bransch, kämpat mot sjukdom, myndigheter, ekonomiska bekymmer, skola och distansförhållande. Min examensutställning består av en installation i Campus Allegro, där mitt koncept framställs på ett konkret sätt genom ett fysiskt rum och en filmprojektion. I dag har jag landat i min nya uppgift och kan med tacksamhet blicka tillbaka på åren som gått.

2 Sjukdomen drabbar

2.1 “Dråpslaget”

Nästan som ett dråpslag kunde man tycka då ryggskadan slog bort alla möjligheter att arbeta, med det uppenbara i mitt fall, kroppen och mina händer. Alla drömmar och projekt blev plötsligt omöjliga, vem räknar med att bli sjuk mitt i livet? Allt blev till sist meningslöst, skapandet var en så stor del av mig så då jag drabbades var det som om en del av mig verkligen dog. Viljan och visionerna fanns kvar, men utförandet uteblev. Under detta år som blev mitt nästsista som företagare, kämpade jag på in i det sista med att ordna en sedan många år inplanerad fest, varefter inledningen på företagsnedläggningen var ett faktum. Festen ägde rum sommaren 2019 och jag och min hustru firade “århundradets hundraårsfest”, vi hade nämligen varit gifta 20 år och dessutom fyllde vi båda fyrtio den

månaden. Så här i efterhand ser jag hur den sommaren har påverkat mitt arbete idag, och hur jag spunnit vidare med uppgiften som skapare av människomöten och konstkurator, något som idag blivit min huvudsakliga uppgift. Under festen 2019 ordnade jag med konstutställning, levande musik och ett trevligt program, allt för en fin upplevelse för gästen. Allt det här och hur det kom att bli en del av mitt arbete i framtiden ägnade jag inte en tanke då, tvärtom gick luften ur mig helt och hållet, jag hade då kämpat in i det sista inför tillställningen. Jag bet ihop och fortsatte arbeta ännu den kommande vintern, trots många dagar då jag inte ens kunde stå av smärtor.

2.2 Nya vindar

Efter företagsnedläggningen tog jag mig an ett nytt jobb som elektromontör, något var jag tvungen att göra för försörjningen. Det blev mitt mest meningslösa år och jag blev övertygad om hur avsaknaden av kreativt skapande kan påverka negativt. Dessutom var inte det här yrket speciellt bra för min hälsa heller, jag kämpade på fram till vintern då sjukskrivning blev min sista utväg. Motvind var nog det jag seglade mest i, kryssandes fram och tillbaka utan att komma längre. Jag gick på sjukledigt en månad och blev ytterligare sjukskriven för en tid. Därefter återvände jag till jobbet i samma skick som före sjukledigheten, men här skedde en brytpunkt i mitt liv! Nämligen, min läkare sa rent ut att jag borde byta bransch helt och hållet, varvid jag svarade att konst är det enda jag kan komma på som intresserar. Det uppmuntrade han verkligen och jag började se fram emot den nya omställningen. Redan den våren påbörjade jag med en kursdag i veckan, grafik fick jag arbeta med. Lite framtidstro började jag få och påverkades mycket positivt av den konstnärliga miljön jag befann mig i varje vecka.

2.3 Växlande vindar

Våren och sommaren 2021 bytte vindarna av varandra, medvind, sidovind och motvind, fram och tillbaka. Strul med studieplats och pensionsbolag. Pensionsbolaget godkände genast omskolning vilket betydde att utbildning och utgifter som boende skulle ersättas, dagarna innan studierna skulle inledas drog de tillbaka allt stöd, fel utbildning löd motiveringen. Utbildningen kom jag heller inte in på, saknar behörighet löd motiveringen. Under denna tid blev frustrationen större och större, medvetenheten om att konsten var min framtid samtidigt som allt tycktes gå emot mig. På samma gång gick det upp ett ljus för

mig, hur jag egentligen varit konstnär hela mitt liv och hur det påverkat allt jag tagit mig an under gångna år. Jag tänkte på den stora erfarenhet jag faktiskt hade, den kom alltmer fram då bråket med skola och pensionsbolag rådde. Så här i efterhand är det kanske inte så konstigt att hamna i strul med alla slags inrättningar, en kreativ, oliktankande konstnär passar verkligen inte in i det samhälleliga systemet. Trots att den kreativa konstnären är viktig i en fungerande civilisation. Hur som helst inleddes studierna via öppna leden där behörigheten kunde läsas in.

3 År 2022

3.1 Idén föds

Egentligen var det redan under 2021 som idén föddes om konst- och kulturcentret, då hade jag inlett mina studier på fullt allvar. Under tiden hade jag börjat ställa i ordning för ett lopptorg i en gammal ungdomslokal som länge varit i min ägo, utrymmet jag tänkte använda var den gamla entrén med serveringsrum. En dag då jag tittade på den gamla stora festsalen kom en vän på den briljanta idén att göra ett konstgalleri där, jag hade också planer på att ordna auktioner där från tidigare. Den stora salen hade nämligen en stor dubbeldörr som vetter mot gårdsplanen, en dörr som en stockhustillverkare monterat då de använde salen för bastutillverkning i deras tidigaste skede. Efter en tid kom jag fram till hur fantastisk den här byggnaden var och hur mångsidigt det kunde gå att använda den, jag hade i princip slagit fast min framtidsuppgift där och då.

På vårvintern fick jag ett samtal från byns ordförande i samfälligheten som berättade att det gamla Marthahuset intill min byggnad hade donerats till dem. De visste inte riktigt vad de skulle göra med byggnaden och frågade vad jag hade för planer med mitt hus. Vi funderade fram och tillbaka och jag berättade om mina idéer, vi avslutade samtalet och inväntade det kommande årsmötet för deras del.

3.1 Full medvind

Sommaren 2022 svänger allt, tidigare hade jag arbetat på flitigt med studierna, läst in behörigheten och kommit in till utbildningen för att avlägga yrkeshögskoleexamen i

bildkonst. Trots det saknades något med min egen kreativitet och nyskapande. Under sommaren arbetade jag med min praktik och fick helt och hållet skapa fritt, jag fick arbeta med mina händer och skulptera. Idéer började komma på löpande band då jag tänkte på allt man kunde göra med mitt gamla hus, lopptorg, konstgalleri, auktionshus, ateljé, museum, föreställningar och utställningar. Hälsan börjar vid det här laget också förbättras och på våren började jag ta itu med byggarbete på platsen. Det första jag fick ta itu med och försöka hitta lösningar på, var hur jag skulle tömma lokalen, den var nämligen helt full av saker och hade fungerat som lager de senaste decennierna.

Eftersom jag bestämt mig för att öppna ett galleri så for jag på besök till Kaskö en dag, där vistades nämligen en person jag gärna ville intervjua, Jeanette Grönlund. Hon var ägare av Galleri Granliden i Närpes och hade dessutom en gammal sjöbod i Kaskö, där hon också haft konstnärliga event. Jag ställde många frågor och hon berättade om sina erfarenheter, hon sa något mycket intressant:

Jag har haft utställningar i ca. 10 år i Granlidens Galleri under somrarna och jag har alltid ett tema för mina utställningar. Jag hänger alltid konstnärernas verk såsom jag själv vill för att få en helhet "Rummet vinner, konstnären förlorar" lite egoistiskt från min sida. (Grönlund 2022)

Hennes eget arbete var ideellt och 15% av konstnärernas försäljningsintäkter gick oavkortat till hjälp för flickors skolgång, genom organisationen Plan. Jeanette berättade att hon inte själv är konstnär men tar kuratorsuppgiften som ett viktigt uppdrag, lite på samma sätt som mig tänkte jag då. Hennes upplägg var ju trevligt och passade henne, men inte var det ekonomiskt försvarbart att jag skulle göra på samma sätt, där fick jag nog fundera på andra lösningar.

3.2 Byggandet inleds

Starten blev egentligen renovering av gårdens uthusbyggnad, där hade nämligen två utedass och vedlider funnits. Det var nog säkert ett halvt sekel sedan både lokal och utedass varit i bruk, mellanväggar var bortrivna, dörrar saknades och det var allmänt förfallet. Min tanke var genast att få uthus och dass i skick, det var ju en nödvändighet ifall verksamhet skulle inledas, dessutom kunde det gamla vedlidret fungera som förvaring av allt bråte inifrån festsalen. Det var roligt att se rektionen bland vänner och bekanta. Är det någon

som drar igång intressanta projekt verkar arbetsviljan smitta av sig, familjemedlemmar började flitigt hjälpa till.

Bygget som koncept pågick oavbrutet samtidigt som det praktiska byggandet pågick. Det var fantastiskt att kunna påbörja något helt nytt på platsen, möjligheterna var många. Det kändes bra, att som utgångspunkt ha dessa byggnader som jag redan ägde, ekonomin blev ju inte så belastande då. Dessutom hade jag hela tiden strävat till att bygga så billigt som möjligt med återbruk av material och begagnat. Jag snickrade nya dörrar och fönster till uthuset, skyfflade ut flera lass med gammal ved ur vedlidret som jag sedan byggde trägolv i, golvet kunde jag hämta gratis ur ett renoveringshus i Nykarleby. Den ruttna stommen reparerades och ruttan brädfodring byttes. Mina pojkar hjälpte till med målning av hela byggnaden, utedassen återställdes och det ena fick till och med ett extra fönster som donerades av en vänlig bybo, en hel del plankor och bräder donerades också till ändamålet av ett äldre par.

I hela mitt vuxna liv har jag samlat på alla slags gamla ting och mycket kom till användning, dessutom var det gratis. Nu och då samtalade jag med en annan konstnär, Aja Lund, hon hade likt mig samlat på saker hela livet och under senare år öppnat en "reservdelsbutik" för gamla hus. Hon har även utgivit en bok om samlande där hon skriver:

Jag sätter mina saker i arbete, de skapar rumslighet, förvandlar miljöer och människomöten. De blir mer än oansenliga ting, de blir medlare av mening. Att samla och vilja ha mer handlar också dels om att inte vara nöjd, att göra mer, vilja mer. Det i sin tur leder ofta till rörelse och utveckling. I varje sats finns en motsats, jag vill ha mer men lika mycket vill jag ge mer! (Lund 2019)

Kloka ord som jag i mitt arbete ville spinna vidare på.

Plötsligt fick jag ett nytt samtal som var verkligen roligt, det visade sig nämligen att det gamla marthahuset intill höll på att få ny verksamhet. Under våren hade en ny förening bildats i byn med avsikt att göra byggnaden till en byagård, nu undrade de ifall det passade mig, som granne, att de ordnade ett evenemang med mat och olika programpunkter. Passar utmärkt sa jag och erbjöd dem att få börja använda mina nyrenoverade utedass, de saknade nämligen WC i sin fastighet, win win situation tänkte jag!

3.3 Huvudbyggnaden

Jag påbörjade tömningen av den stora salen och utrymmet bakom scen, perfekt med en scen tänkte jag, den kunde man ju utnyttja till allt möjligt. Jag kunde också använda platsen bakom scen till ateljé för mig själv, jag föreställde mig en jättestor grafikpress där, men fönster skulle jag vara tvungen att göra i väggen mot väster, mycket ljus behövs ju i en riktig ateljé. Jag kunde på samma gång tillverka några nya fönster, då jag ändå var tvungen att göra fönster till resten av byggnaden. Vid det här laget fanns inte några som helst fönster i huset och alla öppningar var igenbommade med rödmålade bräder. Lyckligtvis fanns ungefär hälften av byggnadens fönsterkarmar och bågar sparade och jag fick en vän att ta itu med restaureringen, jag pratade även med en snickare som lovade att göra nya fönster, de som saknades och nya till ateljén. På en försäljningsajt hittade vi fönster som bortskänktes, jag hämtade två fullproppade skåpbilar med gamla fönsterbågar i Laihela, av dem kunde vi tillvarata glaset.

Under arbetet tänkte jag mycket på husets historia och allt som utspelats där, huset byggdes 1911 och jag bestämde mig tidigt för att återställa fasaden till ursprungligt skick. Under åttiotalet fanns en bildelsaffär i huset och då hade de gjort stora fula skyltfönster på framsidan. Under sommaren hade jag och min hustru lopptorget öppet, många kulturmänniskor kom in och många nya kontakter skapades, flera specialister på hantverk och historia, det passade ju perfekt med mina visioner om ett konst- och kulturhus.

Dagen kom då mina nya grannar ställde till med evenemanget för byborna i deras nya bygård, de bjöd mig på mat och kaffe samt visade mig runt. Inuti huset stod en jättestor gammal mangel från äldre dar som marthorna använt, men det enda jag såg framför mig var en grafikpress, det måste ju vara möjligt funderade jag. Lite senare ringde jag till samfällighetens ordförande och erbjöd mig att köpa och forsla bort mangeln, det var ju också ett stort problem för dem att ha detta skrymmande föremål ståendes mitt i huset. De skulle ta upp det på årsmötet sa han och jag fick lov att vänta på svar till följande vår.

3.4 Studierna fortsätter

Hösten närmade sig och studierna var åter på kommande, det stod nu helt klart för mig vad mitt examensarbete skulle handla om, konst och kulturhuset. Jag ägnade mycket tid på mitt koncept och hur jag kunde göra en framställning av det, det naturliga skulle vara att göra

galleriet färdigt inkommande år, 2023, och ha det som mitt examensarbete våren 2024. Men mina planer kom att gå i kras, det var nämligen så att mina studier framskridit så snabbt att examen tidigarelades till inkommande vår. Då hamnade jag plötsligt i en situation där färdigställande av byggnaden inte var möjlig, dels av tidsbrist, dels av brist på pengar. Under hösten sökte jag motvilligt stipendier och bidrag för att kunna påskynda byggandet, motvilligt säger jag för att, det var något som var så ovant för mig. Det kändes så fel, skulle det jag arbetade med vara av så dålig kvalitet att det är beroende av bidrag så är något fel, men alla bara tjatade om bidrag från höger och vänster.

3.5 Bidrag och ekonomi

Ekonomi ägnades många tankar under hösten, jag lyssnade på åsikter och synpunkter. Jag tittade på andra konstnärer vars största bekymmer verkade vara att skriva stipendieansökningar, inget ont om det men för mig kändes det så främmande. Det var en svår fråga för mig, jag hade ju egentligen inte någon kunskap om att skriva ansökningar. På ett sätt tänkte jag att bidrag efter utfört arbete var mer okej än bidrag före utfört arbete, det på grund av min erfarenhet som företagare. Jag hade alltid tyckt bättre om att göra en produkt och sälja den istället för att ta emot en beställning. Inte var jag emot bidrag i sig, men det kändes verkligen obekvämt. Jag ansåg också att ett ekonomiskt bidrag utifrån skulle påverka mitt arbete, jag kunde inte längre arbeta opåverkad av givaren och dennes förväntningar.

Mina bidragsansökningar gav inte något resultat, egentligen kände jag en liten lättnad. Jag hade ju egentligen ansökt till stor del av påtryckningar utifrån. Visst har det under livets gång varit tufft, men det har alltid ordnat sig. Senare denna höst bestämde jag mig för att inte söka fler bidrag, det får bära eller brista tänkte jag, skulle det inte gå, fick jag tänka om. En annan sak som påverkade mitt beslut var att hälsan förbättrats under året, tanken om att starta upp ett nytt byggföretag var inte längre omöjlig. Istället ansökte jag om studielån, vilket beviljades.

3.6 Examensarbetet inleds

Mitt ämne var ju vid det är laget fastställt, redan sedan en tid tillbaka, men hur skulle jag framställa mitt koncept? Det verkade omöjligt att hitta på något bra sätt, tills jag kom på

idén att bygga en kopia av den blivande konstgallerian i skolan. Jag funderade mycket på hur det skulle gå till, skulle jag bygga en kopia på det halvfärdiga utrymmet, eller hur skulle jag göra? Vid det här laget hade jag bestämt mig för att göra en hemsida för, Närpes Konst & Kultur, det var också namnet jag gav till mitt projekt. Skulle jag använda hemsidan i examensutställningen? Där kunde ju i så fall mycket information ges om vad som var på gång. Medan jag funderade tog jag itu med lite praktiskt arbete, det är alltid bra för kreativiteten. Jag designade en reklamtext med "Närpes Konst & Kultur" samt hemsidans adress som skulle monteras på gatufasaden ovanför fönstren, den blev sex meter lång i metall, bokstäver i old English stil som blev sex centimeter djupa. Jätteviktigt att göra lite visuell reklam ansåg jag, det skulle få förbipasserande att reagera och fundera vad som är på gång i den sedan länge bortglömda byggnaden. Året närmade sig sitt slut och all min tid gick åt till mitt projekt, ett nytt år var på kommande med nya stora möjligheter!

3.7 Den relationella estetiken

Man kunde inte komma ifrån att mitt arbete till stor del passade in under begreppet "relationell estetik" och under mina efterforskningar om ämnet kom jag att läsa en magisteruppsats av Ann-Charlotte Glasberg Blomqvist. Hennes uppsats handlade egentligen om hur själva begreppet "relationell estetik" tagits emot i den svenska konstkontexten, men forskning ledde mig vidare till många intressanta artiklar i ämnet. (Glasberg Blomqvist2017)

En tidskrift som hon refererade till var: Paletten nr. 4 1995. Tidskriftens tema var relationell estetik och där kom jag att läsa en intervju mellan redaktör Åsa Nacking och kurator Eric Troncy. Åsa intervjuade honom om en utställning han ordnat, *Rewind* och han berättade:

När galleriet Cityracing London bjöd in mig för att göra en utställning föreslog jag att jag skulle göra något som behandlade tidsbegreppet. Jag hade också lagt märke till att denna dimension var mycket stark i dessa konstnärers idéer. Vi bestämde oss för att kalla utställningen "Rewind" för att ge en uppfattning om en händelse som kunde återupplevas, som på en bandspelare. Dessutom kallade vi det inte för en "utställning" utan istället löd annonsen: "Vi bjuder in er till en kort resa i tiden." Åskådarna fick se videor i storformat projicerade på väggarna, videor som på något sätt dokumenterade performanceverk som dessa konstnärer hade gjort. Med denna "mise en scène" (galleriet var mörkt, en rörlig bild

i varje rum) ville vi skapa en stark relation mellan betraktaren och bilden. Videorna behandlade givetvis också tidsbegreppet; det är uppenbart hos Philippe Parreno, som visar en imitator som inviger ett nytt museum för modern konst i Frankrike och som följs av den äkta Ministre de la Culture som mer eller mindre håller samma tal "på riktigt" (Paletten1995)

Det där upplägget lät verkligen intressant, att *inte* bjuda in folk till en "vanlig utställning". Och istället för att köra på "Rewind" kunde jag kanske köra på "Forward".

Att skapa ett relationellt konstverk inspirerat av Eric Troncys utställning med många konstnärer lät lockande. Det kunde bli ett fantastiskt resultat, då kunde ett jättefint nytt konstverk skapas gemensamt genom konstnärer, åskådare och verk.

4 År 2023

4.1 Examensarbetet tar fart

Under juledigheten föll alla bitar på plats gällande hur jag skulle framställa mitt arbete, jag skulle göra en upplevelse för åskådaren där denne skulle förflyttas i både tid och rum. Tanken var att åskådaren skulle tro att man befann sig i Närpes Konst & Kulturs utrymmen i framtiden då allt är färdigt. Hur skulle jag göra det? Jo, jag beslöt mig för att göra en filminspelning i det veckliga utrymmet i Närpes, sedan skulle det projiceras på väggen i det utrymme som jag skulle bygga i Jakobstad.

Att filmen kom att bli den viktigaste biten i mitt examensarbete förstod jag ganska snabbt. Den kom att förmedla ett viktigt budskap om hela konceptet med mitt kulturhus. Jag tog genast kontakt med en fotostuderande och frågade ifall han kunde hjälpa med filmningen, visst sa han och vi började planera, utrustning kunde vi låna på skolan.

Det här kom nog att bli ett enormt projekt att genomföra, ett utrymme helt ofärdigt att vistas i, inte ett enda fönster, ingen värme och ingen ström. Men hårt arbete har ju alltid lönat sig så jag började planera och fundera hur det hela skulle kunna gå till. Jag slog fast att jag skulle göra en fest i Närpes inför filminspelningen, på riktigt för att få en äkta känsla i filmen. Jag gjorde en affisch och började bjuda in publik, mest vänner som var intresserade

av konst samt alla bybor. 11 februari tänkte jag ordna festen som jag kallade, en "konstig" kväll. De inbjudna gästerna informerades om att kvällen skulle utspela sig 31 december 2025.

4.2 Programplanering

Jag ville verkligen ordna en trivsamt kväll, i inbjudan lovade jag mat och dryck under kvällen, sketcher, musik och konstutställning. Jag började kontakta olika personer som kunde tänka sig att medverka, Lasse Eriksson nappade på direkt och vi bestämde att han kunde vara kvällens konferencier. Ett gäng musiker kontaktades som också lovade att underhålla samt en van revydeltagare, han lovade bidra med något roligt. Min hustru arbetar som kock och hon började planera maten. Vi bestämde oss för julmat, passande då kvällen skulle utspela sig i december. Jag kontaktade många konstnärer och frågade ifall det var möjligt att ställa ut två konstverk på var, både på festen och senare på examensutställningen. Lasse Eriksson började också planera på egen hand och får fler programdeltagare att sluta sig till ledet, dels fler musiker. I inbjudan krävdes ingen anmälan så det var svårt att uppskatta deltagarantalet men vi uppskattade mängden till ca. 200 personer, jag ville nämligen hålla det enkelt för gästen att få komma med låg tröskel. Ett konstpris till årets konstnär i Närpes beslöt jag mig för att lägga till i programmet.

Vi börjar ha några möten på plats, först Lasse Eriksson, filmaren och jag, det var bäst att bekanta sig med platsen och se lite på möjligheterna. Senare en kväll hade vi möte med musikerna, något återkommande vi diskuterade, var det faktum att kvällen skulle utspelas i framtiden. Det kunde ju gå att hitta på så mycket roligt, vi bestämde att kriget i Ukraina skulle vara slut, och ryska konstnärer skulle uppmärksammas lite extra.

En stor inspirationskälla till mitt arbete har varit Anselm Kiefer och han sade i en dokumentärfilm:

This is what artists do: They create a new connection between things. (Kiefer2015)

Det ju precis det jag ville åstadkomma, nya möten mellan människor och konsten! Han berättade också om sin synpunkt på de egna konstverken:

I think it's never finished, even when it left my studio it continues because: the feeling of the spectators play a big role, because they create then thousands and millions of their own picture, of the picture.(Kiefer2015)

Jag hade denna synpunkt i åtanke och hur mitt "konstverk" skulle leva vidare genom åskådarnas känslor.

4.3 Festutrymmet

Det var mycket jobb med att tömma den stora festsalen. Vi fyllde hela vedlidret, skänkte bort saker, förde till återvinningen och körde hem en hel del med lastbil. Den stora oljepannan i festsalen körde jag bort, den hade tidigare använts för uppvärmning men var nu för opålitlig att använda. Då jag hämtade fönsterbågarna i Laihela fick jag dessutom en full bilvagn med gammal isolering, den kom nu till användning då jag isolerade igen alla fönsteröppningar och den stora dörren. Utanpå all isolering byggde jag fast med vit plast, det skulle ju nämligen hänga konst på alla väggar. Uppe på scen var det fortfarande fullt med saker men mina pojkar hjälpte till att stuva ihop allt så det tog mindre rum, jag hade nämligen inte längre någon ledig plats för allt. Framför allt återstående bråte byggde jag sedan upp en tillfällig kulissvägg av gammal trefärgad takpanel, den kunde vi filma mot. Allt arbete utfördes i skenet av pannlampor men snart skulle vi få el inkopplat.

För att få en stämningsfull kväll började jag tillverka fyra stycken ljuskronor med tolv stearinljus i varje. Jag utgick ifrån gamla hästvagnshjul som utsmyckades med hängande metallkedjor som lovligt tillvaratagits ur en metallskrotsinsamling. Mitt motto har alltid varit, billigt är bra men gratis är bäst, att kunna skapa nytt av gammalt har alltid varit viktigt. Överblivna kaffefat borrade jag hål i och placerade under varje ljus, själva ljushållaren gjorde jag av passande muttrar. Verkligen fint var det då jag provade tända en ljuskrona som blivit upphängd mitt i mörkret.

Mitt hållbarhetstänk med återanvändning, cirkulärekonomi och förnybar energi var ett återkommande ämne i skapandet av kulturhuset, därför helt rätt med en loppis som en del

av verksamheten. Det var något som alltid beaktades, men av och till var det inte så lätt, t.ex. uppvärmningen för kvällen var inte så miljövänlig, men detta komparerades jag med att göra avtal om 100% el från vindkraft i den nya elanslutningen.

I den stora dörren sågade jag upp ett hål för en skorsten, jag fick nämligen låna en stor byggfläkt som gick på diesel av en vän. Den skulle förhoppningsvis räcka till för uppvärmningen under kvällen, förutom eluppvärmningen. Inga sittplatser fanns ännu men jag körde dit en stor mängd tillfälliga bänkar, två stora fanerskivor som lämnats kvar lyfte jag upp till ett bord, det skulle också passa att sitta på ifall sittplatserna skulle bli för få. Under allt arbete och kontakt med intresserade personer fick jag ofta höra hur bra och viktigt mitt projekt för konsten var, många upprepade hur det saknades konstnärliga evenemang i trakten.

4.4 Vandringspriset

Samtidigt som allt annat arbete arbetade jag med konstnärspriset, det ville jag göra i metall men vägen dit blev lång, jag saknade det mesta i verktyg och även kunskap. Under föregående år hade jag skulpterat en figur i gips ungefär femtio centimeter hög, den ville jag nu göra i metall. Mitt första steg var att göra en form av originalet, det gjorde jag genom att lägga ett lager silikon runt hela figuren, jag improviserade med allting i min process. I silikonformen gjöt jag sedan med smält stearin, runt stearinkopian gjorde jag en sandform och smälte sedan bort kopian. En vänlig företagare donerade aluminium som jag kunde smälta, slutresultatet blev helt bra och jag hade nu ett dyrbart och fint pris som kunde glädja många vinnare framöver. I figurens undersida stansade jag en text, Vandringspris Närpes Konst & Kultur, Årets "konstgäst" Närpesbo. En liten ordlek som skulle vara passande åt en konstnär.

4.5 Festens sista förberedelser

Förberedelserna innebar mycket praktiskt arbete och planering. Hemsidan kunde jag sätta igång dagarna innan evenemanget, det var bra för då kunde jag göra reklam för den under kvällen. En lokal reklambyrå erbjöd sig också att sponsora tryckning av programblad för kvällen, där sammanfattade vi alla konstnärer samt deras verk. Fotografen som skulle filma fick förhinder, men lyckligtvis hittade jag en annan. Mycket säkerhetstänk blev det på

platsen, två nödutgångar med trappor på utsidan gjorde jag, samt montering av skyltar och brandsläckare. Busstransport ordnade jag från Jakobstad. Strömmen kopplades äntligen på och jag fick börja dra ström i hela byggnaden för allt tänkbart, för ljus och ljud, värme, mat och filminspelning. Under de sista dagarna började folk här och där kontakta mig samt besöka mig, frågandes ifall alltsammans är sant, det var ju på något sätt så orimligt det hela. Perfekt tyckte jag och njöt lite för mig själv, som tyckte det var roligt att förvirra och överraska med ett otippat evenemang.

4.6 Festen

Den stora dagen kom och människor började dyka upp fler och fler. Klockan 19:00 stod jag vid dörren och hälsade gästerna välkomna, ungefär 150 namn kom det att skrivas i gästboken den kvällen. De flesta besökarna kände jag från förut, men många obekanta vågade också komma, det var ju trevligt. Mitt under programmet satte jag mig ner längst bak i salen och bara njöt en stund av mitt "konstverk", jag hade helst bara varit en gäst likt alla andra men min tid gick förstås ut på att socialisera och mingla. Mycket fin musik spelades, blandat med interjuver och tal av olika medverkande. Ett nytt spännande möte mellan konst och människor var fullbordat.

4.7 Festens efterdyningar

Väldigt många goda reaktioner kom till min kännedom efter festen, nya idéer till projekt och samarbeten. Även förslag till något projekt där möjlighet till en ekonomisk vinst kunde vara möjlig, med facit i hand gick nog detta första stora evenemang rejält på minus. Under kvällen hade besökare möjlighet att bidra ekonomiskt med en frivillig summa för utgifter, det var nog inte ett hållbart sätt att sköta ekonomin, kunde jag konstatera.

Men saker började verkligen röra på sig, en restaurang donerade aderton matbord till huset. Det skapade nya möjligheter till användning av lokalen. En musiker frågade ifall det kunde vara möjligt att hyra hela huset i framtiden. Den lokala tidningen tog också kontakt och folk började bli nyfikna på Närpes Konst & Kultur. I *SYD-ÖSTERBOTTEN* 28 februari 2023 framkom följande:

Ska fylla huset med konst och kultur

Det är ungefär 60 år sedan någon senast dansade i Kalax ungdomslokal. Lokalen har stått där tyst och igenbommad mitt i byn, och främst tjänat som lager. Men nu händer det saker. Martin Wikström blåser nytt liv i huset.(Syd-österbotten)

Och:

Skapar mötesplats för konstnärer

Förr var sten hans yrke men nu formar Martin Wikström sten i konstnärligt syfte. Han studerar bildkonst och håller på och omvandlar Kalax före detta ungdomslokal till ett konst- och kulturcenter. (Syd-österbotten)

4.8 Examensutställning

Direkt efter påsk påbörjades byggandet av examensutställningen i Jakobstad, jag byggde då upp ett rum på 4,8m x 4,8m och 3,9m högt. Hela min plan var att besökarna skulle förflyttas i tid och rum, till Närpes och till framtiden. Inuti rummet visades filmen från den 11 februari, på en hel vägg. Konstverken ställde jag ut på de andra väggarna och programblad fanns tillgängligt.

Reaktionerna blev många och olika, många förstod inte poängen med det hela, andra tyckte det var genialiskt. De som förstod bäst var nog de som varit med under hela processen, samt de som lagt tid på att läsa min examenstext.

4.9 Examenskaffe

Nu åter till mitt Konsthus i Kalax, examen färdig och jag kunde börja fokusera på andra saker. I juni 2023 fick jag äntligen öppna dörrarna till mitt galleri, denna gång tillgängligt för alla intresserade. Den gången var det betydligt fler gäster, nästan 250 namn skrevs i gästboken, konsten jag ställde ut var sådant jag arbetat med under åren jag studerat. Många nya kontakter skapades den dagen, många var nyfikna på verket WHO AM I? Som jag ställt ut tidigare i Jakobstad 2022, många hade nämligen hört ett radioreportage därifrån men inte kunnat se konstverket. Men det tog inte länge före konsten plockades

ner, renoveringen var nämligen en sak jag snabbt ville fortsätta med. Först på tur den sommaren var själva galleriet, taket skulle skrapas och målas vitt, golvet slipas och lackas.

Plötsligt en dag tog samfällighetens ordförande kontakt på nytt, på årsmötet hade de bestämt att mangeln, eller den blivande grafikpressen skulle tillfalla mig. Mangeln fick sin plats bakom scenen och det tog inte länge före jag kunde göra några provtryck. Det fungerade fint att trycka på fullstora grafikpapper och göra affischer, välbehövligt för mina olika evenemang.

4.10 Fortsatta renoveringar

Den stora dörren var något som blev lite bråttom med, första auktionen var ju nämligen inbokad i slutet av juli. Dörren lyckades jag montera men fönstret som skulle monteras inuti dörren fick jag täcka till provisoriskt tills det att snickaren hunnit snickra färdigt. Däremot fönstren på framsidan kunde vi montera, de var ju de ursprungliga som vi hade restaurerat och som var färdiga. Även de tre stora gallerifönstren kunde vi montera den sommaren. Ekonomin var ett återkommande problem och min negativa inställning till bidrag var något som jag fick omvärdera, så jag ansökte faktiskt om ett arbetsstipendium redan detta år. Några konstverk sålde jag inemellan så ekonomin höll sig någorlunda i skick.

4.11 Första auktionen

Tur med vädret hade vi den dagen och mycket folk deltog, den stora dörren kunde vi ha öppen och auktionsförrättaren stod i dörröppningen medan publiken spridde ut sig på gårdsplanen. Galleriet var stängt under dagen, men många passade på att besöka lopptorget och bekanta sig med konst- och kulturhuset. Många ställde frågor och någon undrade ifall det var möjligt att ställa ut sin konst i galleriet framöver. Det var mest antikviteter som intresserade auktionsbesökarna den dagen, och många gick nöjda hem med sina saker under armarna. Många deltog bara för att få umgås och ha det trevligt.

Inte länge efter auktionen var det dags för följande evenemang, bakluckeloppis. Det hade jag planerat in veckoslutet före Juthbackamarknaden, jag tänkte som så, att försäljare som ändå packade ihop grejer till Nykarleby lika bra kunde komma via Kalax före. Några försäljare kom faktiskt på detta vis men majoriteten var nog vanligt folk som hade samlat

ihop lite obehövliga saker, även här kom många besökare främst för att umgås och ha det trevligt.

4.12 Nyårsafton 2023

Årets sista evenemang gick av stapeln på nyårsafton, det var en sak jag planerat helt sedan den där kvällen i februari då vi låtsades fira nyår, men nu på riktigt. Kvällens Konferencier var på nytt Lasse Eriksson, han hade tyckt att de var så roligt föregående gång så han kom gärna på nytt. Vi hade på nytt konstutställning, men endast lokala konstnärer, där flera hade möjligheten att få sälja av sina verk. Jag tog ingen provision men varje konstnär fick ge ett valfritt konstverk till Närpes Konst & Kulturs egen samling.

5 År 2024

5.1 Nya möjligheter

Det nya året förde med sig ny tilltro till mitt eget arbete, samt det glada beskedet om extern finansiering både från Svensk-Österbottniska samfundet och Närpes stad. Renoveringen fortsatte och nya idéer kunde förverkligas, jag skriver inte destomera utan delar med mig av min verksamhetsberättelse för året.

Verksamhetsberättelse 2024

Närpes Konst & Kultur

Konstutställningar

Under det gångna året blev det totalt sju utställningar. Största uppslutning blev det kring två konstnärer, Kaj Stenvall och Konstantin Benkovich. Stenvall har länge varit känd för sina målningar av ankor med människokroppar, 2022 frångick han det för att koncentrera sig på politiska målningar mot kriget i Ukraina. (Stenvall) Konstantin arbetade med regimkritisk konst i Ryssland, men har under de senaste åren verkat i exil inom Europa och Israel, Han är mest känd för sina skulpturer i metall. (Benkovich) De båda tog naturligtvis upp det rådande världsläget med krig och elände i sina konstverk. Båda

konstnärerna donerade var sitt verk till Ukrainahjälpen, auktionen som hölls i galleriet inbringade sammanlagt 8700e. (Stenvall)

Övriga utställare var Fredrik Nixholm, Gunnel Hannus, Helena Nygård och Henrik Wikström, alla ortsbor.

I juni ordades öppet hus med utställning av Ukrainska flyktingar, barn i skolåldern. Det var ett samarbete med skolorna i Närpes och barnen hade under våren arbetat med sina konstverk i skolan.

Lopptorget

Lopptorget hade under året öppet alla tisdagskvällar 17:00-20:00 i juni till augusti. Övriga öppethållningstider var vid samtidiga evenemang samt påsk och julöppet.

Bakluckeloppis ordnades 10 augusti.

Auktioner

En auktion hölls 27 juli med Raul Pohjonen som auktionsförrättare.

Renoveringar

Byggnadens alla fönster kunde under året monteras, galleriets väggar färdigställdes.

Kurser

Kursen "grunderna i fotografering" hölls i maj med fotografen Sebastian Sundlin. Kursen "Måla tillsammans" hölls under fem lördagar i augusti-september med bildkonstnär Sanna Ek.

Övrigt

Föreläsning kring Österbottens lemonadfabriker och dess historia hölls 4 maj av Henrik Wikström.

Nyårsvaka ordnades för andra året i rad och Lasse Eriksson fungerade som konferencier. Under kvällen bjöds publiken på revy av en grupp Kalaxbor.

6 År 2025

6.1 Freden

År 2025 inleddes med stor glädje och entusiasm, såklart av Putins bortgång och fred i Europa. Den globala ekonomin tog verkligen fart med en gång, det gick så snabbt så det märktes av även för mig. Försäljningen av egna verk, samt försäljningen vid utställningarna har ökat markant under 2025. Även priset på byggnadsmaterial har sjunkit under året vilket var positivt med tanke på att hela huset fick ny fasad under sommaren. Under våren försökte jag på olika sätt få någon rysk konstnär att besöka Närpes, då rörligheten inte mer är så begränsad. Det visade sig vara svårare än jag trott, men förståeligt. Arbetet på hemmafronten har krävt sin återuppbyggnad efter så många år under förtryck, konstnärernas arbete har varit väldigt viktigt i bearbetningen och rehabiliteringen av alla offer för diktaturen.

6.2 Rutin

Så här in på tredje året med Närpes Konst & Kultur har det börjat bli rutin på saker, i somras hade vi auktion för tredje gången och utställningarna löper på i jämn takt. Men nya projekt är viktigt och jag funderar mycket på hur jag kan utveckla och förbättra verksamheten, skapa fler och intressanta möten i konstens namn. Ett konstnårsresidens är något som ligger på önskelistan och som vore en ett viktigt tillskott för konsten i Närpes, jag fortsätter att arbeta för att det skall kunna förverkligas. Fler föreläsningar och nya kursutbud har jag försökt få till stånd under året och nya intressanta samarbeten med andra konstföreningar är på gång.

6.3 Nyårsvaka 31.12.2025

Nu arbetar jag med att ordna tidernas nyårsvaka i galleriet, jag har bjudit in många konstnärer, 13 stycken. två ryska konstnärer ställs ut men tyvärr kan de inte medverka. En norsk konstnär, Annbjörg Flatøy kommer och en tidigare studiekamrat, Fredrik Eriksson från Åland. En tidigare Närpesbo, Ulrika Harris verksam i England kommer också samt många fler. Fjolårets prisvinnare Helena Nygård överlämnar vandringspriset till årets konstnär. Jag planerar en nyårssupé för mina gäster, bestående av traditionell julmat.

Många musiker har jag bjudit in, sammanlagt 15 stycken. Softmusik kommer att spelas under supén av husbandet Kurt & Håkanz, senare under kvällen underhåller rockbultarna. Till kvällen har jag bjudit in tidigare andra finansminister Ulla-Maj Wideroos och Närpes stadsdirektör Mikaela Björklund som medverkande i programmet. Lasse Eriksson blir traditionsenligt kvällens konferencier. Ett programblad har jag låtit trycka upp med alla konstnärer representerade samt deras verk. Buss från Jakobstad ordnas, fram och tillbaka. Välkommen med!

7 Avslut

Under arbetets gång har jag fått lära mig många nya saker, verkligt mycket om framtidsplanering på ett konkret vis. Under arbetets gång har jag kommit in på ett, för mig helt nytt ämne "Futures Literacy" (Unesco 2012), uttrycket myntat av Unesco redan 2012 och kan översättas till "framtidsläskunnighet" på svenska. Jag deltog i ett framtidsseminarium med Karl-Fredrik Norrback där jag blev introducerad i ämnet. Mitt arbete har helt oplanerat lett in mig på detta ämne. Nya tankesätt, och även möjligheten att påverka vår framtid. Karl-Fredrik berättar i Syd-österbottens tidning:

Man behöver förstå och vara mer medveten om vad framtiden är, bli mer medveten om hur vi använder framtiden och varför, vi behöver bli bättre på att föreställa oss framtider vi inspireras av, sådant vi föredrar, lära oss ta steg för att förverkliga dem. (Norrback2023)

Ett annat begrepp "Experiential Futures", kan översättas till "erfarna" eller "erfarenhetsmässiga framtider" på svenska, passar perfekt in på det område jag jobbat med. Candy Stuart som forskat mycket i området berättar i ett Tedx talk:

Once you begin to look at the futures as an array of possibilities, as a landscape to be navigated as time goes by, you can begin to ask yourself questions. You can begin to scan the environment looking for signals of change, for little seeds of what may come forth and seeds that you may decide to water, or weeds you may decide to pull out. You can begin to garden change, you can begin to develop scenarios for alternative possibilities that make

intelligible by putting them into a narrative, into a coherent story, this is what one future could look like and then over here, this is what another could look like and then you can use those thoughts, those tools for wondering to ask “what if?” and make perhaps wiser, more intelligent choices for yourself, for the futures of your community, your company, your country, whatever it might happen to be. (Stuart, 2015)

Jag hoppas kunna använda mig mera av detta forskningsområde i framtiden, implementera det i konsten och det konstnärliga arbetet. Examensarbetet har lärt mig mycket om vad det innebär att agera kurator och hur viktig den uppgiften är. Många saker har inte gått som jag planerat, men det betyder inte att resultatet blivit dåligt, bara annorlunda, eller till och med bättre.

Ett annat stort arbete har varit att sammanföra olika slags människor till en “helhet” och ett sammanhang, som gynnar konsten och dess positiva verkan på oss som individer. Konceptet, Närpes Konst & Kultur är ett projekt som fött många nya idéer och samarbeten, arbetet fortsätter helt klart framöver.

Källförteckning

Grönlund Jeanette (2022) Instagram nerladdad 01.04.2023 @gallerigranliden

Benkovich Konstantin (2023) hemsidan nerladdad 20.03.2023 www.benkovich.ru

Stenvall Kaj (2023) hemsidan nerladdad 20.03.2023 www.kajstenvall.fi

SYD-ÖSTERBOTTEN 28.02.2023 Skapar mötesplats för konstnärer, ska fylla huset med konst och kultur.

Lund Aja (2019) *Jag är en samlare jag vill ha mer*. Tryck: eget förlag.

Glasberg Blomqvist (2017) *Den relationella estetiken i Sverige*. [gupea_2077_53953_1.pdf](#)

Paletten (1995) 4/95 nr 223 *Relationell estetik*.

Unesco (2023) sidan nerladdad 20.03.2023 www.unesco.org/en/futures-literacy/about

Norrback Karl-Fredrik SYD-ÖSTERBOTTEN 04.03.2023 Ett framtidscentrum uppstår i Pjelax.

Stuart Candy (2015) filmen nerladdad 01.04.2023 [Foresight 101. Designing our own futures | Stuart Candy | TEDxBlackRockCity - YouTube](#)

Kiefer Anselm (2015) filmer nerladdade 01.04.2023 [4/5 Anselm Kiefer: Remembering the Future - YouTube](#)

[5/5 Anselm Kiefer: Remembering the Future - YouTube](#)